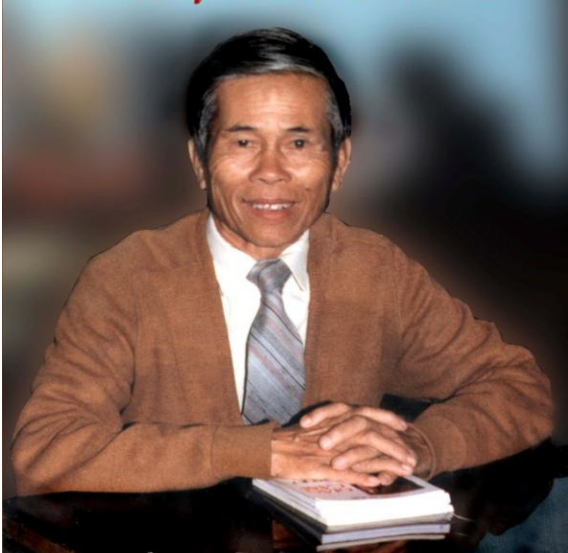

TỔ NG NH VI T TRANG (1924-2010)

QUÊ H NG TÔI

*Ai v x Hu quê tôi
Gi giúp ít nh đ v i ít bư n*

Ông cđ tôi ngđđi làng Vĩnh Xđng, huyđn Phong Đđn, mđt ngôi làng nghèo khó xa thành phđ Huđ vđ hđng bđc. Vđ thăm làng, tđ đđu hôm trên đđ đđc, chđo tđ bđn sông Gia Hđi qua ngđ Ba Sinh, vđđt sóng nđđc phá Tam Giang cho đđn trđi hđng sáng thì đđn nđi. Vào nhđng đđm trắng, ngđi đđng nghe giđng hò mái nhì, mái đđy cđa bđn chđo đđ mà mđđng tđđng nhđ trôi bđng bđnh trên sông trắng. Trái đđi vào nhđng đđm mđa gió, phá Tam Giang thđt đđng sđ nhđ câu ca dao:

*“Thđđng em anh cũng muđn vô
Sđ truông nhà Hđ sđ phá Tam Giang”*

Sau đđ ông Cđ mđt mình rđi làng đđ làm ăn xa, gđn bó vđi mđt ngđđi đđn bà đđu đđc, rđi cđ trđ vđ làng sđng vđi ngđđi vđ cũ đđ bà Cđ đđi nuôi hai con: ông nđi tôi và bà Thđ.

Gia đđnh ông bà nđi chúng tôi vđn nghèo nhđng sđng thanh bđch, giđ nđp sđng gia phong đđo hđnh bđi lúc sinh thđi cđ vào chùa Bđo An đđ vđi mđ khi lên 12 tuđi. Sau đđ cđ thành mđt cđ sĩ tđi gia cùng bà con mđ Phđt trong xóm xây đđng khuđn hđi Phđt giáđ Thuđ An tđi làng An Cđu Tây. Ông nđi tôi là mđt nhà túc nho đđi có theo hđc ít nhiđu văn hoá Viđt Phđp. Cđ tđng là thđy giáđ làng, mđt y tá trđđng bđnh viđn đđn đđi n chđ Dakdoea heo hút cđa tđnh Pleiku mđt thđi gian rđi vđ quê sđng cuđc đđi bình đđ cđa mđt hàn nho. Bà nđi tôi quanh năm đđm đđng công viđc nđi trđ, giúp chđng nuôi con, chân đđi không bđn đđt, cho nên cái nghèo là nđi ám đđnh cđa ba và các cô chú tôi trong thđi niên thiđu

Bà Thđ tuy con nhà nghèo nhđng phong cách khoan thai, dung mđo trang nghiêm. Năm mđđi bđn tuđi, bà theo ngđđi chđ hđ vào đđi nđi hđu vua Thành Thái nên hđc đđđc nhiđu nđ nđp đđi sđng cung đđnh. Thđđng anh, bà đđy sđ tiđn dành đđm đđ cung vua mua cho anh mđt miđng đđt khá rđng đđ làng An Cđu và giúp anh thêm tiđn cđt ngôi nhà ba gian hai chđi.

Thđn An Cđu Tây là cđa ngđ vào thành phđ Huđ tđ đđo Hđi Vân ra, tđ cđu An Cđu đđ xuđng thêm năm mđđi phút sđ đđn ngôi nhà cđa ông nđi nđm khiđm tđn, soi bóng trên dòng sông nđng đđc mđa trong . Bđđc mđt đđm đđđng nđa là xóm chđi Vđn Xđm có đđnh thđ nguy nga cđa vđ thđđng thđ bđ đđi trong triđu đđnh Huđ và nhìn qua bên kia sông có ngôi trđđng tiđu hđc An Cđu, mái đđm hđc đđđng đđu tiên cđa ba tôi và cđu tre Phác Lác đđđi sông có rđt nhiđu con cá cùng tên.

Quê hồn ng tôi bên dòng sông An Cựu
Theo màu thềm gian nng đc mả trong
Tôi lên cùng vòm thông núi Ng
Gi gió sng thân sau méo trc tròn

Hu là n ba tôi chào đ, lên lên, đc yêu thng, h c hành theo c nguy n c a cha m , đc s đùm b c c a ng i cô ru t thng con nh cháu. Tuy v y tu i thi u th i c a ba tôi và m y o chú trong nhà cũng nh c nh n lao đao m. H n n a m c sinh ho t c a xã h i th i b y gi tr c s b t n c a chi n tranh cũng b chìm đ m trong c nh nghèo nàn, kh n kh .

Thu thi u th i mình lên nh h c
Đng thì xa mà hai bu i đi v
B c chân chim đùa vui s i đá
M a xé ch u đông nng đ t tr a hè

Làm h c trò lúc nào cũng th c
Ng n đên: đ u hôi, đ u ph ng, đ u đ a
Soi hàng ch ch p ch n h th c
Ng i h c bài con m t sách ngày x a

Trng Qu c H c đ m dài năm cây s
Hai dấy mù u ph ng v lao xao
Tan h c v chim khách vui đ u ngõ
M c i yêu con khách chim chào

Ch c áo dài đen c u cho con m c
Cũ lâu nên v t rách vai s n
M khâu nhíp ng đ ng kim mũi ch
Lòng thng ng con ch m vá m thân con

(Nhng âm thanh nhng màu s c cũ)

Bôngc vào tuởi hai mớoi, cớ m mớ nh bớ ng thành chung trong tay hớ a hớ n mớ t tớ ong lai cớ m áo đớ y đớ mà ba chúng tôi lớ i phớ i năm ba lớ n thớ t nghiớ p. Thớ i cuớ c và tình trớ ng xấ hớ i lúc bớ y giớ làm ba tôi cũng hớ t hớ n chóng mớ t mà. Bớ n phớ n ngớ i con trớ ong gấnh vác, hoàn cớ nh gia đớnh lớ i thớ thúc, cuớ i năm 1950, ba tôi đầnh rớ i xa Huớ , xa cha mớ , đầ em, vớ con, mớ t mình lên Dalat vớ i nớ i lòng trấn trớ :

*Xin chào phớ Huớ tôi đớ
Hớ n nhau thắng tám lớ i vớ thắnh nhau
Chớ a chi giớ nhuớ m thu sớ u
Mà nghe sớ ong khớ i xanh màu bớ t ly*

*Xin chào làng xóm tôi đớ
Buớ n vuiớ m lớ nh nhớ c khi thớ u thớ i
Thung Huyền hoa sớ m tàn phai
Ngớ i bên nhà cũ ngớ m ngừi tình quê*

*Xin chào bè bớ n tôi đớ
Bớ c chân lớ thớ sớ n khê chớ p chùng
Nớ m thớ ong nớ i nhớ vô cùng
Tớ ng thớ gớ i lớ i tớ ng lòng buớ n tê*

*Xin chào tớ t cớ tôi đớ
Nghớ mình thân phớ n chim di mớ t đớ i
Mây trớ i nhớ sớ ng nớ i trôi
Giớ tha thớ t mấi nhớ lớ i tớ ly*

Xin chào...
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX *Xin chào...*
XX *Tôi đớ!*
(Bài thớ tớ m bớ t)

DALAT, DAT ALIIS LATITIEM ALIIS TEMPERIEM, nớ i đầ cho ngớ i này niớ m vui, cho ngớ i khác khớ hớ u an lành. Vào thớ p niên 40 – 50 Dalat là đớ t Hoàng Trớ u Cớ ong Thớ , chớ có gia đớnh Hoàng phái mớ i đớ cớ , vô tình đầ tớ o cho ngớ i Đalớ t mớ t phong cách thanh lớ ch pha

chút cung đình Huế vớ tính tây phương của người Pháp giàu có. Dalat là nơi đất lành chim đậu ,mở rộng vòng tay nhân ái đón nhận gia đình ba tôi. Tại đó, ba tôi có công việc làm ăn ổn định, cuộc sống gia đình được an bình và từng ngày đi đến.

Anh em chúng tôi chào đời và lớn lên ở một thành phố có những đồi thông xanh nhấp nhô như sóng biển, phong cảnh thiên nhiên đẹp đẽ xinh, khí hậu mát mẻ như thiên đàng, một góc đất đai thanh bình của đất nước. Cảnh vật bốn mùa đẹp như một bức tranh:

*Chim hoàng oanh phiêu nhúc trên cành
Dalat vào xuân xuân rớt xanh
Thấp thoáng hoa đào non đỏ mơn mởn
Long lanh sương bạc càn càn đan màn*

(Dalat vào xuân)

*Vào hè mà không một tiếng ve
Và không phượng nở đỏ mơn mởn
Sáng gieo giọt nắng mù sương đượm
Chim phượng lượn múa gió như nhạn*

(Dalat vào hè)

*Mùa đó mà thu trổ lá rơi
Gió bâng khuâng thổi nức nở
Mây vờn núi biếc lộng lẫy
Lá rơi song thủa vờn vờn*

(Dalat vào thu)

*Thu mu n v a đi đổng l i sang
Tr i pha thêm n ng gió thêm vàng
Cành đào lá r ng đang m n
Khóm l u đêm dài đ ng g i s ng*

(Dalat vào đổng)

T đó, Đalt nú gi ba m và chúng tôi, tr thành quê hổng th hai c a gia đình chúng tôi. Anh em chúng tôi vô t s ng trong thành ph tr khi ba tôi còn n ng lòng v i Hu .

*B c tha ph ng khi tu i còn r t tr
Đ tr n đ i mang Hu n ng trong tim
N u m t mai khi giã i côi th ,
Tìm c h ng xin nguy n hóa thành chim.*

Chúng tôi ch nh Hu trong nh ng tháng hè đ c ba m cho v thăm ông bà n i, ngo i. Chúng tôi ch i đùa th a thích trong ngôi nhà c a ông ngo i ngay c nh dòng sông An C u, cũng t m sông ngay b n n c tr c nhà, hay m i mi t đi đ i hàng tre xanh m t vào nhà ông n i. Chúng tôi đ c anh ch em h đ n thăm các danh lam th ng c nh Hu , đ n đài, mi u t , chùa chi ng, đ c ăn c m H n, bún bò c a nh ng ng i gánh rong trong xóm, ngon và đ m đà tình quê. B i th khi ai h i chúng tôi quê ở đâu, tôi t hào :

*Quê hổng tôi bên giong sông An C u
Theo màu th i gian n ng đ c m a trong*

Th nh ng nguyên quán c a chúng tôi l i là làng Vĩnh X ng, đó là m t làng quê in sâu trong tí m th c chúng tôi khi ba tôi v n ru m i con khi còn nh

*Làng tôi đ i cát tr ng thanh thanh
Nghèo nh và xa lánh th thành
Ch có đình làng là ngói l p
Còn h n năm ch c chi c nhà tranh*

*Dân làng tôi đi m đi c vài trăm
Đi i bóng tre xanh sng ng th m
M c m c quê mùa chung t m
Thng nhau không kém bà con thân*

(B c tranh quê c a m t thi đi xa xa)

Nhng th c t ch a ln nào anh em chúng tôi đi c v thăm làng, m i ln v Hu , thi gian ch đi cho chúng tôi tung tăng t nhà ông n i đi n nhà ông ngo i, thăm h hàng g n xa làng An C u.

Làng Vĩnh Xng đi c chúng tôi hình dung là m t ngôi làng nghèo khó, m tôi thng k :
-Chng hi u sao mà k l , cách có m i con sông v y mà làng K môn thì giàu có mà ng i làng Vĩnh xng nghèo khó.

Năm 1946, m tôi là m t cô bán hàng xén ch Đông Ba, đang mang thai anh đ u, g p lúc ch y gi c Tây ph i lánh n n v làng Vĩnh Xng. Khi tr v l i An C u, m tôi m t c a hàng làm k m u sinh, l i b s t rét nên sinh anh ra không có s a m ph i u ng n c cháo v i đng, đ c bà Th cho lon s a bò, m tôi không có bình pha s a và bình th y n c sôi nên anh đau bng r i m t.

Ba tôi thnh tho ng v n v thăm làng, khi ln tu i, ông ít v nhng t m lòng nh quê v n canh cánh m i khi có ng i làng vào, cùng nhau k chuy n ho c góp ti n v xây nhà th h , s a l i m bia.

R i d n dà thi gian qua đi, ông bà n i m t, ba và các o chú m t, chúng tôi không th tr v làng Vĩnh Xng

*Bà con thu n thành xa ho c
Làng xóm bây ch ch c l ghê*

Không còn ngắi lôn tuắi nhắc nhắ mình là dân làng Vĩnh xắng, dù rắng mắ mắ tắ tiên vắ n còn đó; dù rắng làng vắ n cắ u mang nhắ ng ngắi con bắ c phắ c cắ a mình: bà Thắ tôi sinh thắ iắ trong chùa nhắ ng khi già đau ắ m phắ i vắ lắ i nhà, bà Thắ không có con, nhắ ng ngắi con riêng cắ a chắ ng tuy đắ c bà nuôi nắ ng khôn lắ n nhắ ng cũng thắ cắ u mang bà đắ c. Cuắ i cùng bà vắ lắ i làng đắ c ngắi làng chăm lo cho đắ n khi mắ t. Mắ mắ cắ a bà vắ n còn ắ làng Vĩnh Xắ ng. Chúng tôi không biắ t ngắi ắ làng nào đã chăm lo nuôi nắ ng bà. Xin muôn vàn cám ắ n.

Cắ tắ ng rắ ng không bao giắ có thắ vắ thắ lắ i làng dù sau này kinh tắ có đắ đắ nhắ ng mắ t nhân duyên đắ a đắ y, chúng tôi đã gắ p đắ c nhiắ u ngắi còn gắ n bó vắ i làng hay cũng xa quê mắ t mù giắ qua trang website langvinhxuong . Giắ chúng tôi biắ t chắ n chắ n khi trắ vắ dù không gắ p đắ c ngắi ruắ t thắ t thì chúng tôi cũng sắ đắ oc tắ p đón thân tình nhắ ngắi con trắ vắ .

Phm Mai Hông

* Ghi chú: Thắ cắ a Viêt Trang Phm Gia Trí p

